

[שיעור חורש"י פרשת תזריע ומצורע

נמסר ביום ה' בשנים קודמות]

"טהרת המצורע – הנגעים"

"וידבר ה' אל משה לאמר: זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן: ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפה נגע הצרעת מן הצרוע:" לכאורה יש תמיהה גדולה בסדר הפסוקים. תחילה כותבת התורה הק' שצריך המצורע לבוא אל הכהן, וכפי שמוכח במפרשים על לשון 'והובא' שמביאים אותו בעל כורחו, ומנגד כותבת מיד התורה לאחר מכן, ויצא הכהן אל מחוץ למחנה. ויש להבין, הלא אם המצורע צריך את הכהן מדוע הכהן צריך לבוא לבסוף אליו?

הנגעים הם דבר טוב או לא???

מבאר הכלי יקר במקום, כי ישנם ג' דברים {מתוך י'} שְׁבַעֲמִים מגיע נגע הצרעת, ואלו הם: א. לשון הרע כפי שמבאר רש"י ז"ל ששני הציפרים שצריך המצורע להביא הם כנגד הלשון הרע שדיבר, כי כשם שציפרים מפטפות כן הוא עשה כדומה להם. ב. על גסות הרוח, ולכן צריך להביא עין ארוז ואזוב לאמר, כמו שהגביה עצמו כארוז כן ינמיד עצמו כעת כאיזוב... ג. הוא משום צרות העין, וצרות העין כוללת, חמדת הממון, גזל, וצרות העין במה שיש לחבירו. וחמדת הממון מסובבת את כולם מחמת שהחמדן מרוב תאוותו נכשל לבסוף בגזל.

הנגעים הם חסד ה'.

בביאור יתר מצורע הוא לשון – 'מוציא רע', שמוציא ומגלה לחוץ כל הרע שבקרבו. אך עם כל זאת יש לומר כי הנגעים עצמם הם חסד מאת ה'... משום שגילוי זה שנעשה ע"י הנגעים שאדם פלוני הינו צר עין או בעל לשה"ר, גורמים לו לבוא להרהר בתשובה, ובפעמים הבאות שירצה לחטוא כבר יחשוב מספר פעמים, ויחזור כבר בהתחלה בתשובה.

מטרת היציאה מן המחנה!

כעת כשהמצורע יוצא אל מחוץ למחנה שם הוא יושב לבדו ועורך חשבון נפש כעין התבודדות, ומסדר את מחשבותיו כיצד הגיע לכל זה. מגיע הוא לתשובה שלימה. ועל פי זה נבין כעת את פשטות הענין, כי התורה הק' מצוה עלינו בתחילה להביא את המצורע הזה אל הכהן אפי' בעל כורחו, וזאת כדי שהכהן יאיר את עיניו ויגזור עליו התבודדות מחוץ למחנה

שם ודאי יגיע לתשובה שלימה. אולם לאחר מכן כשנהפך לבבו יצא מגדר פושע ונכנס להגדרת 'בעל תשובה', ובמקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, או אז הכהן כבר יוצא אליו כדי ללמוד ממנו...

להשיג את אור ה' רק ע"י יגיעה גדולה

אך יש להעמיק עוד בענין. בשפת אמת מביא, שלאחר חטא אדם הראשון, נהפכו כתנות האור שעשה להם ה', לכתנות עור ר"ל, ועור הוא לשון עיוורון, וכותב עוד, שמחטא אדם הראשון אין אנו יכולים להשיג את אור ה' יתברך רק אחר יגיעה גדולה להסיר את המסך המבדיל.

מסך המבדיל גורם ממש נגיעים בפועל!!!

מבאר השפת אמת דבר נורא, כי הנגיעים באים מכח האור הזה שברא ה'. מחמת שיש לאדם נקבוביות זעירות בכל גופו, וכשהם פתוחים אזי הגוף נושם ומתאורר, (כידוע שהם הנקבים שמהם יוצא הלכלוך והזיעה של האדם). ויש חיות אלוקית פנימית שמחיה את אלו הנקבים. וכשאדם מתנהג על פי רצון השי"ת בפנימיותו הוא ממשיך חיות לאותם הנקבים, ומנגד אם ח"ו מדבר לשון הרע וכדומ' כפי שביארנו, אזי נסתמים אלו הנקבים מחמת שגורם להם מסך המבדיל, וממילא השפעה זו גורמת שיופיעו ממש הנגיעים על זה המצורע...

הנגע הוא תחילת הישועה של האדם.

השבוע חל היאר צייט של בעל הפרי הארץ זי"ע, שכותב כעין זה, ומשל לאדם שצריך לעבור ניתוח חלילה, ומאוד מפחד מזה. אך האמת שצריך יותר לפחד ממחלתו מאשר מהניתוח כי הניתוח הינו כבר שלב ההצלה של האדם. כמו כן הוא במצורע דיבורי הלשון הרע צריכים להפחיד את האדם יותר מן הנגיעים שהם כבר תחילת הישועה...

הכהן עוסק גם בטומאת המצורע ולא רק בטהרתו.

ממשיך השפת אמת ואומר, גזירת הכתוב היא שהכהן יטמא את האדם ולאחר מכן גם יטהרו. אך מקשה על דבר זה, כי אחרן הכהן הידוע כאוהב שלום ורודף שלום מן הדין היה כי יעסוק בטהרת האנשים ולא להיפך וא"כ מדוע גזרה התורה הק' שגם הוא יהיה זה שמטמא והלא טוב עין הוא? אך התירוץ לזה הוא כפי שביארנו, כיון שטומאת המצורע הינה חלק מתהליך ההיטהרות שלו, כי אם לא יידע שהוא טמא לעולם לא יחזור בתשובה אלא להיפך עוד יחשוב שהוא בסדר, ומה שמטמא אותו הכהן הוא בדומה למשל עם הניתוח, כיון שע"י כך הוא מתחיל לעשות השבון נפש. וממילא שב בתשובה שלימה והחיות הפנימית מתעוררת שוב

להחיותו וגורם בכך להסרת והחלמת כל הנגעים, כדכתיב אחר כך, "וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע", על ידי שהכהן מביט באדם הזה נמשך הטומאה לחוץ. ע"כ דברי השפת אמת. ונבאר דבר זה כיצד ע"י ראיית הכהן יוצאת הטומאה?

דרכו של אהרן הכהן.

על פי דברי האמרי יוסף זי"ע, אנו מזכירים בכל יום, אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב. אדם שהולך בדרך סלולה, צריך לדעת שהיה בעבר אדם אחר שסלל דרך זו, וכל מי שהולך בדרך זו הולך הוא בדרכו של הסולל... אברהם אבינו סלל לנו את דרך החסד כדי לצלוח את מכשולי העולם הזה. וכל מי שהולך בדרך זו הרי הוא הולך בדרכו של א"א ע"ה. וכן יצחק בגבורה וכן יעקב בתפארת. א"כ איזו היא הדרך של אהרן הכהן? הוי אומר דרך השלום. אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. ומחי דרך זו? מובא במדרש שכשהיה אהרן נכנס לפני ולפנים, לא היה רואה לא ארון ולא מזבח אלא דמות שור [ז' שוורים] היו נראים לו. וכל זאת מחמת שדרכו של אהרן היתה לראות תמיד את שפלותו שסבור היה שאינו ראוי לראות באמת מזבח או ארון, וכמו שנאמר לו 'למה אתה בוש לכך נבחרת'. כמו כן מבאר האמרי יוסף זי"ע, כשראה אהרן הכהן את המצורע, לא ראה כלל אלא את נגעי עצמו ראה! וכפי שמבארים בשם הרבי ר' זושא, שכשאדם מביט במראה ורואה שיש עליו לכלוך מיד מנקה אותו, ורק טיפש אומר שהמראה מלוכלכת...

המטרה לראות את נגעי עצמו דרך השני.

זהו הפשט 'וראה הכהן', הכהן רואה במצורע את נגעי עצמו וכן מבאר הפרי הארץ זי"ע שכשאדם מרגיש הכי נמוך מכולם, ממילא כשהוא מתרומם ממקומו מרים עימו ג"כ את כולם, מחמת שכל ישראל ערבים זה לזה... וכך מבארים על פירוש המשנה כל נגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו, וביארו חסידים, כל נגעים שאדם רואה בחוץ – יפנים ויידע כי לא לחינם הוא רואה זאת אלא מפני שזה מנגעי עצמו... וממילא כשראה אהרן הכהן את עצמו דרך נגעי המצורע, מיד נרפא הצרוע כי תכלית הנגעים הגיעה למקומה! וכמים הפנים לפנים כן לב האדם אל האדם, אם אהרן הכהן מהרהר בתשובה מקבל מזה גם המצורע הרהורי תשובה, ומביא על עצמו טהרה.

[שיעור הכנה לבחורים לשבת התאחדות לרגל
היא"צ של בעל הפרי הארץ זי"ע משנים קודמות]

"ראש השנה להסידות"

שאל השואל, מהי שבת טבריה??? ואמר שמהות השבת היא השוני בדרכו של ר' מנדלה זי"ע, שכל העולם רצים אחר כסף וזהב ואנו רצים אחר השי"ת... אך האמת היא כי אין זה כך כלל וכלל, כי לכל אדם יש תאוות בצע וניסיונות, אמנם ההבדל הוא כי האדם שלא הולך בדרך זו, כשמשיג סוף סוף את תאוותיו כבר אין לו טעם וחידוש בחייו, ובבוקר יאמר מי יתן ערב, ובערב אומר מי יתן בוקר. אך בדרכו של הפרי הארץ זי"ע שכל העבודת ה' היא מתוך הכנעה, שם אדם מגלה שגם במקומות הנמוכים של התאוות מחכה לו

עבודה רבה, ואם עובד כפי שצריך ומחפש שם את רצון ה', מתחיה ומתחדש מזה.

השפת אמת זי"ע מבאר את הפסוק, "מאשפת ירים אביון, להושיבי עם נדיבים" *הקב"ה מרים את הרצונות של עם ישראל המונחים באשפתות {הרצונות}, ומהפכם להתנדב רצונם אליו יתברך*. חז"ל אומרים כי לאביון אין מאומה עד כדי שאפי' מרגיש טעם באשפתות ר"ל. וכמו כן היה בשיעבוד מצרים עד שלא בא הקב"ה וגאלם היו בטוחים כי זה הכי טוב שיש, וכדוגמת התולעת שיוצאת בתוך

החזרת המרירה וחושבת ללא ספק כי זהו המקום הטוב ביותר שיש. משא"כ כשהוציא הקב"ה את בני ישראל ממצרים כבר לא רצו יותר להשאר שם! ויצאו לחירות עולם משיעבוד הסטרא אחרא.

כעין זה מבאר גם את הפסוק משיר השירים: 'מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב'. *כמה יפים רגליהם של ישראל, שכשעולים לרגל ע"י נדיבותם מאמו בהבלי עולם והניחו כל הרצונות האחרים. בנעלים – שננעלו כל הרצונות אשר לא לה' חמה. וממילא ע"י שמוציאים את כל הרצונות הלא טובים ומהפכים אותם לרצון ה', אז מתקיים בהם 'מושיבי עקרת הבית'*.

שבת טבריה – היא ר"ה להסידות אמר מאן דהוא. וזו אמת, משום שכל השנה אנו מסתובבים עם הניסיונות שלנו פעם במעלות ופעם במורדות, אך יש פעם בשנה שבה אנו נפגשים כולם יחד כדי להעביר הלאה, לחדד וליישם את ה'געדאנק' שקיבלו במשך השנה.

יש התחדשות מיוחדת כשנפגשים, משום ששבעים פנים לתורה ואפשר לראות זאת גם בספרים של 'שיחות קודש' שיצאו לאור, בכל פעם ע"י כותבים אחרים במשך השנים, ויתכן שלפעמים כותבים את אותו הווארט אך מאירים אותו באור חדש, כיון שכל אחד כותב לפי הניסיונות שעובר... וממילא זה מה שחשוב שכשנפגשים כל אחד יכול להאיר לשני לפי הנקודה שבה הוא נמצא, וכך משלימים אחד את השני.

מי שבא לשבת זו הוא בא כדי לנצל את הזמן לקבל כמה שיותר. וכפי שאומרים בסוף ההגדה: 'כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה לעשותו', כי העיקר בסופו של דבר זה העשייה. אמנם יש לדעת כי העשייה מתחילה בראש ובראשונה עם 'ואהבת לרעך כמוך'. במקום שאדם ידאג לעצמו ולא יועיל בזה כלום, ידאג קודם לחבירו לראות שמסודר לו הכל כפי רצונו, וכך אפשר להתחבר יחד ולצאת מהשבת עם עבודה מעשית. כי זה בסך הכל מה שנדרש מאיתנו, להודות ולהלל ולדאוג זה לזה. הקטע הראשון שאנו נוהגים ללמוד כשמתחילים ללמוד את הספר פרי הארץ, הוא הקטע של הגר שבא להתגייר וביקש מהלל שילמדנו כל התורה על רגל אחת, ומה לימדו הלל? 'מה דעלך סני לחברך לא תעביד'. ההכנעה שהאדם נותן לשני – היא זו שבונה את קומתו הרוחנית. כי לתת הכנעה לשני זהו ענין של מסירות נפש!!!

אומרים שאצל ר' מנחם מנדל מויטעבסק זי"ע אפשר להיוושע בכל מיני ישועות ממש כמו אצל צדיק שחי, והוא עצמו הבטיח באחד המכתבים לכל מי שילך בדרכו שלא יחסר לו מאומה והוא ידאג בשבילו לכל טוב סלה. ולכן אנו נוסעים כל שנה כדי להתחזק יחד לראות רק טוב אחד בשני, ושהקב"ה יעזור שכל אחד יקבל מהשבת הזו שפע גדול ומטען של רוחניות וגשמיות, ושכל אחד ימצא את מקומו. ושיושפע רחמים וחסדים טובים עלינו ועל כל ישראל אמין!

[תמצית משיחת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א]

משבת התאחדות נוף ערד תשע"ב]

"סמא דחיי"

בהקשר לפרשתנו מובא המעשה מר' חייא שסבב בשוק והכריז: "מאן בעי סמא דחיי" מי רוצה לקנות סם חיים, ולבסוף פתח להם ספר תהלים ואמר: "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב".

אמונה בה' מתחלקת לב' חלקים והם, סור מרע ועשה טוב. ומבאר ה'שפת אמת' זי"ע שכל נושא עבודת ה' הוא בדווקא ע"י שתי בחינות אלו יחד, ולא יתכן לעסוק רק באחד מהם. וכעת

נבארם אחד לאחד: ענין ה'סור מרע', הוא המעברים שיש לאדם כגון קשיים אישיים או כאבים מהזולת. ואז תפקיד האדם הוא לבטל את עצמו על ידי שמכיר שכל מה שעובר עליו הוא סיבה מאת ה' ולא מציאות כלל. ודבר זה הוא עבודה בהחדרת המודעות הזו לנפש האדם. והסיבה באה בכדי לעורר את האדם לחדש את הקשר שלו עם בורא עולם. וזה אנו מוצאים גם בצאת בני ממצרים, שהאמינו בה' ובמשה עבדו ועל ידי זה המשיכו כל עצמם את כל האותות והמופתים עד כדי גאולה של יציאת מצרים! אך אם נראה לכאורה שבזה תמה עבודתם. באה התורה ומדגישה "בהוציאך את העם ממצרים - תעבדון את האלוקים על החר הזה". כל מטרת יציאת מצרים הינה כדי להכניס את האדם למצב של אמונה, אך אמונה זו היא אמונה פסיבית כלומר עבודת אמונה שעסוקה ב'סור מרע', אך לא זו תכלית האמונה אלא אך ורק יחד עם ההשלמה של העשה טוב'. ונמשיל על כך משל, למלך שהיה לו בן שלא היה חכם בלשון המעטה. והמלך ראה שלמלך ודאי שלא יוכל, אך חפץ בכל 'מאודו' שלכל הפחות יידע מקצוע ואפי' פשוט כדי שיוכל לפרנס את עצמו ביום פקודה. מיד הוציא כרוז לרחובות עיר שמחפשים מורה לבן המלך. לימים הגיע חייט לבית המלך ואמר שהוא מסכים ללמדו את מקצוע החייטות, אך תנאי הוא לו מכיון שמקצוע זה מורכב הוא משלושה חלקים מבקש הוא כי בסיום כל שלישי יגיע לקבל את חלקו המגיע לו. והמלך נתן כמובן את הסכמתו. עברו שבועיים ימים והחייט הופיע בשערי המלך וסיפר כי לעת עתה השלימו את השלישי הראשון. שמח המלך מאוד שכבר בתוך זמן קצר כזה למד בנו שלישי ונתן לו שכרו. לאחר שבועיים נוספים הופיע שוב ואמר שכבר גמרו את השלישי השני. התלהב המלך מאוד וציפה בכליון עיניים לסיום הלימוד כולו, אך זה כאילו בושש מלבוא... לאחר שעברו כמה חדשים שלח המלך לקרוא לחייט ושאלו לפשר הדבר מדוע אינו מסיים את השלב השלישי? או אז החל החייט להסביר: אנו כחייטים עובדים עבודה מאוד חדגונית. וכדי להפיג את השיעמום והמועקה שבשקט המשמים, אנו שותים לשכרה וכן שרים לנו שירים מיוחדים, והנה את השלב הראשון הזה כיצד לשתות ולשיר יודע בנך ממש כאילו הוא חייט מלידה. השלב השני הוא כי הנה באמת מקצוע החייטות כשלעצמו אינו פרנסה ש'מכניסה' רוחים גדולים. ועל כן את רוב התגמול אנו גובים משאריות בד שאנו משאירים לעצמינו או כל מיני "גניבות קטנות" וכדומ' ואף את זה הצלחתי להעביר לבנך כראוי. אולם את השלב השלישי והוא המקצוע עצמו לתפור, את זה אינו קולט כלל לצערי...

אם אדם עוסק במקצוע האמונה רק כדי לגנון על עצמו מפני נפילות אפשריות וכדומ', הרי הוא כאותו בן מלך... עלינו לדעת שאמונה פסיבית אינה תמונה שלימה, ורק ע"י עבודה מעשית בצירוף העשה טוב לסור מרע אפשר להגיע לעבודה גמורתא. אדם צריך להרבות בתפילה, בתורה, ובגמ"ח ובמעש"ט, ולא להיות כאותם כבאים שרק בעת שריפה רצים לכבות.

כאשר בוערת באדם אש התאווה באיזו מידה שהיא, צריך הוא לעבוד בשני מישורים: האחד לכבותה שלא תגבר עליו ותפיל אותו לשאול תחתית. ומנגד חייב לזכור כי אש זו היא חיות

השי"ת שבאה כדי לתת לו תנופה להעלותו בקודש. וזה על ידי ה'עשה טוב' – שמפנה את האש הגדולה הזו לדברים חיוביים. וראיה לזה מצינו בהגדה של פסח, בכן השני לו אנו אומרים "אילו היה שם לא היה נגאל". והפשט בזה הוא כי הרשע גם הוא חי באמונה והצליח לצאת ממצרים אך זה מספיק לו רק בבחינה של סור נרע, ואינו רוצה להתקדם לעבודה המעשית אלא מסתפק בכיבוי שריפות, ואומר, מה העבודה הזאת לכם. ועל זה אנו עונים לו שאילו היה במצרים לא היה נגאל כי לא מספיק רק להאמין אלא כפי שביארנו האמונה הפסיבית היא שלה הכניסה אך ללא ההמשך לא יכולים להגיע למטרה שלשמה אנו כאן.

לפי"ז מובן באופן נפלא מאוד מה שאמרו חז"ל 'מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה'. ידוע כי יש באדם רמ"ח איברים ושם"ה גידים. ואיברי האדם הינם כנגד רמ"ח מצוות עשה ושם"ה הגידים הם כנגד שם"ה מצוות לא תעשה. כעת, אם נתבונן מה תפקידם של הגידים? לקשור ולחזק את הגוף לבל יתפור לחלקים. ותפקיד האיברים הוא להפעיל את האדם ולעזור לו בפעולות שעושה.

יוצא א"כ שהאיברים שהם הפעילים – הם ממש כנגד מצוות עשה שאדם צריך לעשות אותם. והגידים הם פסיביים ממש כעין מצוות לא תעשה שהם לשמור את האדם. כעת אם לאדם יש ניסיון שלא מתגבר עליו, כגון ראייה אסורה או שמיעת לשה"ר או דיבור אסור וכדומ', הרי שאותו גיד שקשור למצוות הלא תעשה הזו ולאיבר ההוא מתרופף ממש במציאות! כפי שאכן ניתן לראות שבפעם הבאה שיבוא לאותו אדם כזה ניסיון נעשה לו כהרגל כפי שאמרו חז"ל עבר ושנה נעשית לו כהיתר. וכל זה ממש בגופו עד שאינו מבין כלל מה רוצים ממנו הלא הוא אינו מסוגל להתגבר. ומרגיש שאינו שייך, לא בתורה ולא בתפילה. אך מנגד אם מתגבר ולא שומע מה שלא צריך וכו', הרי שמחזק את גידיו וממילא יכול להמשיך בעשייה ברוכה של מצוות עשה ע"י איבריו.

כמו"כ מובן מה שאמר ר' חייא מאן בעי למזבן סמא דחיי. ואמר להם את הפסוק "מי האיש החפץ חיים"... האיש שחפץ לחיות "אוהב ימים לראות טוב", שיתחיל לאהוב את הימים שלו, על ידי שיראה רק טוב שהקב"ה משפיע עליו, ומזה יכיר שאמנם כל מה שהקב"ה עושה עימו הוא לטובה, ואף בדברים שאינם מובנים לו. אולם אם רק יעבוד על אמונה בצדדים השליליים שמגלה בתוכו ושם ישאר, הרי שלא יגיע לשום מקום. וזה החיוב לשלב את שני הדברים גם יחד בתחילה סור מרע כדי להכנס לרעיון של אמונה שהקב"ה מנהיג את הכל, ולהגיע דרך שם לעשה טוב.

"אמונת האומנות"

(דף קנט) ... "ועל קול ענות חלושה במכתבם ממשא מלך ושרים למנוע פרנסתם הקאבין לא נבהלתי משמוע, כי לא נתחדש לי דבר מעתה כי ראיתי גם תמול גם שלשום גם מאז היותי במחניהם תחת ממשלת מלכותם כי ידו כבדה הולך וחזק האוד והאלוקים יעננו בקול, אבל שוש אישיש בה' והיה ה' מבטחם לטובתם האמיתי בגשמיות ורוחניות כי ברבים היו עימם, וכל ישראל חברים, ולא מראש בסתר דברתי קודם נסיעתי מאתם כי נבהלתי מראות גודל התקרבות המלכות להשוות היהודים להבדיל עם הגוים בכמה ענינים ונימוסים שונים, ודברי שריהם הם נרגן מפריד אלוף אשר אמריהם החליקו להתקרב. ומעשה ארץ מצרים יוכיח כמבואר בזוה"ק בוונתו ית' להגלותם למצרים דווקא, להיות מצריים מואסים בישראל ונימוסייהם, ולא יתערבו בגוים ולא ילמדו עוד ממעשיהם. ובזכות זה נגאלו שלא שינו את שמם ולשונם.

המכתב מתאר יהודים שפרסתם עסקה בבתי הארחה ופונדקי דרכים על אם הדרכים. וכתבו לפרי הארץ שקשה להם בפרנסה, מחמת שהממשלה הכבידה את ידה עליהם. והפרה"א זי"ע עונה להם בתגובה, 'לא נבהלתי משמוע'... והביאור בתשובה זו הוא כי על פי דרך האמונה יהודי צריך לראות ולחיות בכל רגע שהקב"ה מנהיג לו את העסק. וא"כ דבר ראשון אין מה להבהל מכיון שמי שהנהיג אותנו עד כאן עדיין ממשיך להנהיג אותנו. ועוד יותר מכן האדם צריך להיות שמח במצב הזה, מכיון שהקב"ה מדבר ומתגלה אליו בקושי הזה כי רק כעת כשקשה לאדם, הוא 'נזכר' שהקב"ה נמצא כאן וחפץ שיתקרב אליו, ולכן הוא מגביל אותו. ודוגמא לדבר הוא הזרע שזורעים באדמה שאין אף אחד שמצטער על כך שהגרעין נרקב, אלא אדרבה בוטח בה' שיצמיח מהריקבון הזה תהליך והכנה לעץ חדש ופירות חדשים. כמו"כ אם קשה לאדם בפרנסה שלו, זוהי הכנה למצב יותר טוב. וכשם שכל זמן שהגרעין לא נרקב באדמה לא יוכל לצמוח שם מאומה, כן הוא כל עוד שהאדם לא מפנים את מציאות הקושי וחי את מציאות הריקבון של עצמו, שהקב"ה מחיה אותו, לא יוכל לגרום למציאות חדשה.

האדם צריך לשמוח שהקב"ה לוקח לו את המלכות כביכול, ואז יכול להתחבר לה' בריקבון שלו ולהצמיח ישועה חדשה. כי מוכח שזו היא הדרך היחידה בא האדם יכול להגיע למקסימום אחוזים של דביקות בה'. א"כ השמחה הגדולה בראש ובראשונה היא על כך שהאדם מתקשר לה', הרבה יותר מן השמחה והפורקן של עצם הישועה בפרנסה.

ישנו משל מהמגיד מדובנא, לילד שצריכים לתת לו תרופה ואינו רוצה מחמת שהוא איסטניס. ואמר הרופא שימתיקו לו את התרופה. אך גם זה לא עזר והיו צריכים להשקותו בכח את התרופה. לאחר זמן הגיע הזמן לקחת שוב את התרופה, והנה הילד מגיע מעצמו ומבקש לקבלה. לתמיהת הוריו אמר הילד כי מאחר ובפעם הראשונה טעם את התרופה וחש כי היא מתוקה, כבר אינו מתנגד... כמו"כ היה במתן תורה שבתחילה כפה עליהם הקב"ה הר כגיגית, ולבסוף נוכחו לדעת שהתורה היא אמת.

מנגד, כותב להם הפרי הארץ שמאוד נבהל כשרואה שהם מקורבים למלכות. משום שכל מה שמקורבים אותם הוא בבחינת "נרגן מפריד אלוף", נרגן – הוא אדם שיש לו כאבים וקשיים וכל הזמן הוא ממורמר ומדבר על כאביו, הרי שהוא מפריד אלוף – מפריד את אלופו של עולם, כי הוא לא מנסה לתת שום מחשבה מצידו שהקב"ה נמצא עימו ומחכה לתפילתו. וההוכחה לכך היא, שבהקב"ה הגלה את בני"ל למצרים בכוונה תחילה הורידם למצרים משום ששם לא תהיה להם אפשרות להתכולל, מכיון שהמצרים מואסים בהם. וידוע אמנם היום לצערינו שיש אחוזי התבוללות גבוהים מאוד בחו"ל, כיון שמנסים להידמות לגויים, ועושים שוויון בין כולם. ומנגד בארץ ישראל האחוזון הוא הרבה פחות מכיון שאנו מוקפים במדינות ששונאות אותנו, וזה דווקא לטובתינו שלא נתקרב עמהם.

"ולא נתרצו בלבם לקבל על עצמם ממשלת שר של מצרים, ואם אמרו רז"ל ישראל שבחו"ל עובדי ע"ז בטהרה הם, להיות תחת ממשלתם ממשלת השר שלהם, אעפ"כ רחמנא לבא בעי וכל זמן שנקודת לבם לשמים... מבלתי יכולת ממשלת השר לחול עליהם בחזקה להיות למעלה הימנו, משא"כ אתם למדתם עליכם אלופים לראש, והקרבתם באמת ובנקודת הלב אל נימוסיהם כי ישרו בעיניכם, והמשלתם את נימוסיהם וגזרותם על עצמכם, המרחם ירחם ויפדה אתכם מכל צרותיכם הקל המושיע".

כותב עוד הפרי הארץ כי בזכות זה נגאלו בני"ל שלא נתערבו בגוים ולא שינו את שמם ולשונם. ואף על פי שעבדו תחת ממשלת גוים אמנם בעמקות הדבר ידוע ידעו כי זה מחמת הגלות, אך לא נתנו את הסכמתם להמשיל עליהם את מנהגי הגוים. ולכן אין לשר שלהם שליטה עליהם כלל מעבר למה שניתן לו. משא"כ אתם שהסכמתם למנהגי הגוים ה"י, והבעתם בכך את הסכמתכם להיות כפופים תחתם, אם בנימוסיהם וממילא גם בגזירותיהם, ועל כן באה לכם הצרה הזאת, כדי שתתעוררו להמליך עליכם את קוב"ה. כי גם אם יהודי נאלץ להיות תחת ממשלת עכו"ם אך אם רק זוכר כי לא הגוי הוא השליט אלא השי"ת הוא השליט כי אז אין לגוי שליטה עליו, ונותן ליהודי הכנעה.

אך כעת אם אמנם נכון הדבר בכל זאת מה יעשו בענין הפרנסה הרובצת על כתפם? כותב הפרי הארץ על הפסוק "באלוקים אהלל דבר בה' אהלל דבר". אלוקים הוא הצמצום

ובגימטריא 'הטבע', והחיות שמחיה את הצמצום הוא ההוי"ה. וכל הטבע נברא בכדי שנגלה דרכו את ההוי"ה המחיה שלו. וכמו ילד שמכניסים אותו לישיבה גבוהה ומלמדים אותו ואינו קולט, זה אינו משום שאין שם חכמה אלא מפני שהילד לא כשיר לקלוט את הרמה הגבוהה הזו. כמו"כ כשאדם עובר קשיים בפרנסה זה משום שאינו מבין את המצב שצריך לעבור, אך בשביל זה יש את האמונה, שיאמין בכל ליבו שמאיתו לא תצא הרעות... ועוד יותר, אמרו רז"ל אין עניות מן האומנות ואין עשירות מן האומנות, והסיבה אין היא העיקר אלא המעשה. כלומר - אדם צריך לדעת שכל עסק פרנסתו הינו סיבה שכך יעבוד את בורא עולם. אולם מהי הסיבה שאנו נכנסים מהר מאוד לכאבים וחשבונות? משום שאנו עושים מעסק הפרנסה מציאות. וכשזה הופך למציאות אז ממילא השרשרת מתחילה להסתובב... אך אם כל הפרנסה היא רק סיבה, ולא עשירות ולא עשירות תלויים בה. א"כ הכל נפלא כי האדם עושה את ההשתדלות שלו כדבעי, והתוצאה הסופית כלל לא קשורה לזה אלא דווקא לרמת האמונה שלו בבורא עולם הזן ומפרנס לכל. ואם יחשוב אדם שהעשייה שלו היא המביאה לו את הכסף, אזי רק מתרחק מההצלחה שלו. כן כותב הפרי הארץ כדלהלן:

"והסיבה אין היא העיקר אלא המעשה, ואם אי אפשר לעסוק בסיבה זו (היינו בעבודה מסוימת) שטה מעליה ועבור ואחוז לך אחת הסיבות האחרות, ולפי דעתי ועצתי אפילו אם תתבטל גזירת המלכות ויהיו רשאים בעסק סיבת המחיה, ירחיקו אותה מה שאפשר להרחיקה מפתח בחתם, כי מאחר שהקטרוג עליהם אין הברכה שורה בה".

מספרים על יהודי שחיתן לפני מספר שנים, ובאותו יום שהיה צריך לשלם על הדירה, היתה נפילה גדולה ברוסיה (תש"ן לערך), והמניות שצבר לעצמו הרקיעו שחקים במחיריהם מחמת הבלבול הגדול ששרר אז. ולמחרת ראו באמת שהמצב לא כ"כ גרוע וירד הכל... אך אותו יהודי זכה לראות באמונתו שיש מנהיג שמכוון הכל בכדי שיהיה לו פרנסה כל צרכו. וכן מסופר על תלמיד של המגיד מקוז'ניץ שהיה צריך לחתן, וכתב לו המגיד מכתב המלצה. אך לפני שיצא אמר לו, כי יש בשמים ספר ובו כתוב בדיוק את רשימת האנשים שמהם יקבל כסף. ולכן בקש ממנו שמי שלא יתן לו שלא יכעס עליו, מאחר והוא אינו ברשימה... לאחר מספר ימים הגיע התלמיד לעיירה מסוימת ושם נפגש עם אחד החסידים של המגיד. והלה היה יהודי פשוט בקהילה שם ודבריו אינם נשמעים. יעץ לו אותו אדם ללכת לראש הקהל עם המכתב ובודאי יעניקו לו ביד רחבה, אך החסיד התעקש ש'בערל בטלן' כפי שהיה כינויו בעיירה, הוא יילך. אך זה בשלו, שלא הולך כלל כיון שאף אחד לא ישמע לדבריו. כעבור כמה רגעים אמר החסיד לעצמו: נו, כנראה שאיש זה אינו כתוב בספר... שאלו בערל: על איזה ספר הנך מדבר? ענה לו החסיד שלפני שיצא מהרבי אמר לו הרבי שלא יקפיד על אף אחד, משום שרשום למעלה בשמים מי יעזור לו ומי לאו. מיד נטל בערל את כתב ההמלצה, ורץ לביתו של ראש הקהל, ובמשך כל היום אספו כסף. בסוף היום שאלו 'בערל בטלן' כמה הנף צריך לחתונת בנד, וספרו ומנו כי בדיוק לפי הצטרכותו היה בשק... עכ"פ זה מה שכתב להם הפרה"א, כי אחרי

שראו בחוש שהקב"ה אינו הפיץ כעת בסיבה זו של הפרנסה אל להם לעסוק בה יותר אף אם יתירו להם כעת, כי מה איכפת לך בהשתנות הסיבה, ואולי אדרבה הקב"ה רוצה כעת שתבוא השפעה גדולה יותר ממקום אחר כפי רצונו ית'. וכותב עוד שכן היה בזמן הבעש"ט הק', שנתרומם קרנם למעלה יותר בהסבתם לסיבות אחרות...

"כללא דמילתא האמונה ובפרט בשעת הדחק שאני, שליבו של אדם מאליו נכנע, ומוכן ומזומן וקרוב הדבר מאוד בפיהם ובלבבם להאמין, שהרי כל הניסיונות והדוחק הם לקרב לבם של ישראל לאביהם שבשמים".

אף בשעה שטוב לאדם צריך תמיד לזכור את דברי דוד המלך ע"ה, 'וחטאתי נגדי תמיד' ו'מכאובי נגדי תמיד' ורק עי"ז אפשר להיות כל הזמן בבחינת 'שויתי ה' לנגדי תמיד'.

ומסיים הפרי הארץ את המכתב: "עתה אתם ברוכי ה' עת לעשות לה' שאם לא עכשיו בשעת הניסיון אימתי, שהרי הניסיון להכי הוא בא לנסותם להטיבם באחרית שלום". כלומר, שלא יאמר אדם, ה' יעזור ויהיה טוב יותר בעתיד, כי אז הוא מפספס את הרגע הנתון שבו הקב"ה רוצה שיתן לו מחשבות אמונה, על אף שזה קשה לו מאוד. כי אמנם הזמן הזה יעבור בסופו של דבר, אך השאלה כיצד הוא יעבור, אם יתן האדם מחשבה של אמונה הרי שהצליח 'לתפוס' את ההזדמנות ולחזק את ידיו אמונה בהתקרבות לבורא יתברך.

מוחיך דגדלות

מובא בגמ', שבעת יציאת מצרים נראה להם הקב"ה לישראל כבחור, ובעת מתן תורה נראה להם כזקן. ויש להבין מהו הענין הזה של בחור וזקן? כשבני ישראל יצאו ממצרים היה צריך להוציאם יותר בבחינה הרוחנית והרעיונית ממצרים, אחר שהיו שבויים ברעיון של פרעה. ובשביל זה השפיע להם הקב"ה מוחין דגדלות. מהו מוחין דגדלות? ידוע בספרים הק' כי ישנם כמה בחינות באדם, הן בעת שהוא גדל והן בחיי היום יום שלו בקשר שלו כלפי הבורא ית', ודבר זה נמצא אף בכל הבריאה כולה, והוא נקרא 'מוחיך'. יש מושג הנקרא מוחין דגדלות ויש מצבים של מוחין דקטנות. ולמשל ילד כשהוא נולד הוא בבחינת מוחין דקטנות וכשגדל ונהיה לבחור נוסף לו מוחין אך עדיין אינו דומה לאיש... אח"כ ישנה בחינה של מוחין בעת שהוא נישא ונהיה לאיש ודרגה נוספת היא מעל לגיל ארבעים, וכו'. ובס"ד נבאר כעת רעיון זה על תילו.

הקדושת לוי זי"ע בונה את היסוד הזה עפ"י מהלך מיוחד אותו הוא מבאר בפרשת יתרו: הרמב"ן מקשה מדוע כתוב בתורה "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים"... הלא אם רוצים לתאר את גודלו ותוקפו של הקב"ה, מוטב היה שהתורה תכתוב, "אשר בראתי שמים וארץ", כי בריאת שמים וארץ הינה בכל העולמות והקב"ה מחיה אותם בכל רגע, והוא תיאור הרבה יותר גדול מאשר נם מצרים שהיה נם פרטי במקום מסוים ובזמן מסוים? ומתריך הקדושת לוי, כלל גדול בעבודת הבורא ית"ש כי בני ישראל מחויבים להאמין בב' תורות, תורה שבכתב ותורה שבע"פ. ואם אמנם תורה שבכתב נמסרה לנו בסני אש שחורה ע"ג אש לבנה, הרי שתורה שבעל פה, נמסרת עדיין עד עצם היום הזה. כפי שכתוב שמשא רבינו קיבל בסני כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש. וכל זה כדי להראות לנו כמה חביבים אנו לפניו ית' שיכולים אנו כביכול לחדש בתורה הק', וזו היא תורה שנמסרה מסני.

עפ"י יבואר גם שכשם שמפרשים הצדיקים את התורה כן יקום! ולפי רצון הצדיק כן מתנהגים כל העולמות. ומקשה הרבי מברדיטשוב זי"ע כיצד באמת יכול הצדיק לשנות את מצבו של מי שמגיע אליו לבקש עצה וברכה? ומבאר מפני שאותו אדם שנגזרה עליו גזירה היא אך ורק בעולם שלו. אך כשמגיע לצדיק ונכנע בפניו, אז הוא נכנס כביכול לעולם של הצדיק שגזור

בכוח בתורה שלו, תורה שבעל פה שמתחדשת בכל רגע ובורא בזה שמים וארץ חדשים וממילא מתבטלת הגזירה.

אך הקדושת לוי מוסיף ביתר עומק: כי ישנם ב' מצבים כפי שביארנו בתחילה. האחד הוא לחיות במוחין דגדלות – והוא לעבוד את הקב"ה מפני שאיתו רב ושליט, הקב"ה הוא החזק והשולט בעולם. וכל התענוג של האדם הזה הוא עצם העובדה שהוא מקושר לה'. ומאמין בכל רגע ובכל מצב שעובר עליו שהכל אמונתו יתברך, ולא שם ליבו לכל הטובות שיוצא לו מזה, וכל ההשפעות שיש לו מזה הן לטוב והן למוטב, בגשמיות או אף ברוחניות הם כאין וכאפס לעומת עצם הקשר שלו לה' ודביקותו באמונה בה' בכל המצבים, והוא הנקרא 'מוחין דגדלות'. וכמו הפתגם הידוע שאומרים משמו של הבעש"ט הק': **"טוב לו למי שלו נברא כלל אך טוב כפליים למי שנברא כבר בעולם הזה אך אינו נמצא בו"**. כלומר תלוי איך מתבוננים בכל דבר, כשמשוהו מציק לאדם, יכול לראות זאת כמציאות בפני עצמה (כפי שאנו רואים בדרך כלל), ולפחד ממנה או להשבר ממנה ולהתיאש וכו'. אך מנגד אדם יכול לעבוד על מידותיו ולהפוך את מחשבתו שאין זה מציאות אלא סיבה מאת ה' לעורר אותו לחיות בדביקות עם ה'. א"כ כעת נברר: אם אדם מחפש את העבודת ה' כדי שלא יהיו לו צרות או כדי שיקבל "ובצדק" את מה שחסר לו, הרי שעובד את ה' במוחין דקטנות. אך אם מחפש להגיע לקשר בורא, ולא משנה לו באיזה מצב אם טוב ואם להיפך, זהו לחיות דביקות בה' במוחין דגדלות. משום שהוא מאמין שהכל זה לטוב לו, ומציאות שהגיע מזה לקשר עם ה', שזהו הטוב האמיתי. ממילא מובן היטב כי הצדיק שחי כל דבר לראות דרכו את הדביקות בה', יכול ממילא לבטל את הגזירה כי כל הגזירה היתה כדי שהיהודי יתעורר דרכה לראות את מציאות ה' ולא שיהפוך את המציאות לסיבה, ועתה שעל ידי הצדיק הגיע לזה ממילא מתבטלת הגזירה.

כמו"כ מבאר המגיד מקוז'ניץ זי"ע את הפסוק, "זכרתי לך חסד נעוריך... לכתך אחרי במדבר... ידוע בספרים הק' שישנם כמה מצבים של קשר עם ה'. למשל אם שני אנשים מדברים איש אל רעהו, זהו בחינת פנים בפנים, אך אם יפנה האחד את גבו לשני זהו גם סוג של קשר אך רחוק יותר הנקרא בל' הספרים הק' פנים באחור... מבאר האריז"ל הק', שכשבנ"י הלכו במדבר היו עם הרבש"ע בבחינת פנים באחור, כלומר הם היו בחי' אחור והקב"ה כשדיבר עימם היה בבחינת פנים. ומקשים כולם כיצד יתכן לומר דבר זה הלא דור המדבר היו דור דעה וכבר אמרו חז"ל, ראתה שפחה על הים מה שלא ראה הנביא יחזקאל וכו'? מתרין על כך המגיד מקוז'ניץ ומגלה לנו יסוד גדול בעבודת ה': **"על אף כל ההתגלות שהיו לבנ"י במדבר עדיין היה חסר להם בקשר עם הקב"ה, וזאת מפני שלא הגיעו לזה ע"י עבודה עצמית!"** כשאדם עובד עבודה עצמית ומחפש את הקשר עם ה' בין כשטוב לו ובין כשלא, אז הוא זוכה להגיע לבסוף לדרגה של פנים בפנים. אך דור המדבר היו במצב של אחור וכדי לקרוא להם היה הקב"ה נגלה להם בבחי' פנים, ומכיון שזה לא נבע מתוכם לכן זה נקרא פנים באחור.

בעת מובן היטב מה שהתחלנו שמחדש הקדושת לוי זי"ע, שביציאת מצרים נגלה להם הקב"ה כבחור – מפני שכל יציאתם ממצרים היתה ע"י אותות ומופתים גדולים ונוראים, וממילא ראו את יד ה' שטובה עליהם אך לא באו מחמת עבודה עצמית, והיו במצב של מוחין דקטנות. משא"כ במתן תורה הגיעו למצב שרצו לעבוד את ה' נטו מחמת הקשר עם הבורא ולא בגלל איזה אמצעי של טובת הנאה וכדומה, ועל כן שם אמנם נגלה להם כזקן שהוא מורה על מוחין דגדלות. אמנם הקב"ה תמיד נשאר אותו דבר אולם השאלה היא כיצד אנו חיים איתו... וכבר אמר ר' זושא זי"ע שכשיבוא למעלה לא יבקש כלל שכר עבור זה שהיה בקשר עם ה', כי קשר זה עצמו הוא שכר גדול שאין בלתו, אך אם כן יבקש יהיה זה עבור המעברים שעבר והתקשה עד שהגיע לקשר זה... משום שכשאדם נמצא במוחין דגדלות כבר אינו חסר דבר.

ממשיך הקדושת לוי ואומר: "כי מוחין דגדלות אע"פ שלפי הנראה יש לאדם צרה, אך בתוך מחשבתו וליבו אינו נחשב אצלו לצרה, כי ליבו נכון ובטוח כי בודאי לא יגיע לו שום נזק, ומי שעובר את השי"ת במוחין דקטנות אזי כשבא עליו איזה מאורע מן המאורעות, נופל עליו פחד גדול שאפילו במחשבתו וליבו האי פחדא יתיב ועי"ז מתגבר עליו כח החיצונים"...

אם אדם חי את המעברים שלו כסיבות להתקדמות בעבודת הבורא, אזי הופך את ה'צרה' ל'צהר' או ל'רצה' מלשון רצון, ע"י שמעורר בקרבו את הרצון לידבק בה', וזה מאיר לו. אך אם חי במוחין דקטנות הוא בעצמו נותן כח לחיצונים לשלוט עליו. ולמשל בדוגמא שהבאנו לעיל כשמשחו מציק לאדם ורואה זאת כסיבה וחי באהבה לשני כאהבת דוד ויהונתן, ומחי אהבת דוד ויהונתן? הלא מצד הטבע היה שישנאו זה את זה, מפני שכל אחד רצה למלוך תחת השני. אך הם הגיעו דרך הכאבים הללו לחיות בדביקות בה', וחיבו לראות כיצד יפול דבר. ותחת שישנאו אחד את השני, אהבו אחד את השני מפני שכל אחד הגיע לדביקות בבורא ע"י חברו. ועל כן קיימו בזה מצות ואהבת לרעך כמוך אני ה', והפכו את המציאות לסיבה, ודרכה הגיעו למציאות האמיתית שהיא הדביקות בקב"ה. "ואהבת לרעך כמוך" – כיצד? ע"י שרואים בזה מציאות של "אני ה'"... אך אם אדם בוחר לחיות את המעברים שלו כמציאות ולשנא את השני שמציק לו, אזי רואים משמים שלא השיג את המטרה ומשום כך 'מגבירים' לו את הסיבות כדי שסוף סוף יתעורר באמצעותם לידבק בבורא, ממילא האדם גורם לעצמו את כל זאת!!! וזה מבאר הקדושת לוי שמי שחי במוחין דקטנות הוא עצמו נותן כח לחיצונים לשלוט עליו.

דוד המלך כותב בתהלים: "כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם, סבבוני גם סבבוני בשם ה' כי אמילם".

ממשיך הקדושת לוי לבאר הפלא ופלא, דוד המלך אמר כל גוים סבבוני – כל אומות העולם הם רק סיבות בשבילי ולכן בשם ה' כי אמילם, כך אני מכרית אותם. וכמעשה הידוע מהבעש"ט הק' ששמע פעם אריה נוהם ביער ונפל עליו פחד גדול. עד שחשב הרבה זמן כי כל הפחד הזה הוא סיבה כדי שיפחד מאת ה', וארי"ה אותיות ירא"ה, ולכסוף אחרי שהתבודד במחשבתו זו הרבה, גילה את האריה שוכב מת מנותח איברים... אך המשך הפסוק צריך לכאורה ביאור מדוע כפל בלשוננו: סבבני גם סבבוני בשם ה' כי אמילם? ומתריץ כי יש לפעמים שאדם עובר מעבר שגם המח שלו 'נתפס' במוחין דקטנות, וזה סבבני גם סבבוני שגם אותי תפסו הסיבות הללו והפחידו אותי. ואז עבד על עצמו לדעת שגם שם זו הכנה למוחין דגדלות שחייב לבוא ע"י מוחין דקטנות קודם לכן. וע"י העבודה הזו העצמית זכה להגיע לבחינה של פנים בפנים כפי שביארנו.

לפי"ז מובן גם מה שכתוב שבליל פסח מגיעה הארה גדולה מאוד על כל האדם כפי שהיתה בעת יציאת מצרים, ולאחר מכן מסתלקת ההארה הזו ואז מתחילים לספור ספירת העומר כדי להחזיר את ההארה הזו עד חג השבועות. מפני שרוצים מאיתנו את העבודה העצמית שעל ידה מגיעים לקשר הרבה יותר חזק ומאיר מאשר במוחין דגדלות שמגיע שלא ע"י עבודה כלל.

[אמרות טהורות מפי כ"ק אד"ש בסעודת

אסתר שנתקיימה בביתו נאזה קודש תשע"ג]

"יציאת מצרים"

מעשה ברבי אליעזר וכו' ורבי טרפון וכו', והיו מספרין ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית. ומקשים העולם כיצד זה העיזו את פניהם לבוא להפסיק את רבותם באמצע מצוה דאורייתא של סיפור יציאת מצרים? מבארים בשם ר' בונים מפשיסחא זי"ע שאמר על מה דאיתא "מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי", יגיעו הוא מלשון נגיעה, מחמת שאם אי אפשר לאדם להיות בדרגת רבו לכל הפחות צריך לשאוף לנגוע בדרגתו. מתי יגיעו מעשי – מתי לפחות אגע בדרגת רבותי. א"כ מצינו כי הגיע – הוא לשון נגיעה. וזה מה שאמרו גם כאן שהרגישו שיש להם נגיעה במעשה רבותם. אך יש להבין מהי נגיעה זו שיש להם? על זאת ביאר הרבי מביאלה זצוק"ל, כי ישנם שני סוגי מנהיגים. ישנו מנהיג שמקרין החוצה את השלמות שלו ודרגותיו, וסדר פרישותו ותורתו. החסידים ושאר העם שרואים זאת יראים ממנו ואומרים מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, לאמר מתי נזכה לכאלו דרגות... אך ישנו מנהיג שמסתיר את גדלותו ודרגותיו וחלף זאת מקרין לכל העם הנמצאים עליו את כל המעברים שעובר ואת כל הנסיונות שיש לו, ודברים אלו מדברים

לכל העם מאחר ולכולם יש מעברים ומקבלים ממנהיג זה דרך ברורה בעבודת השי"ת כיצד לנהוג במעברים אלו.

זהו המנהיג האחרון הוא הוא המנהיג שעליו יכולים לומר ביתר שאת מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, כיון ששם כבר יש יותר נגיעה לכל אחד מהמזרם שבעם ועד לפשוט שבפשוטים. ואולי זהו הפשט בהגדה, והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, כל אחד סיפר את היציאת מצרים הפרטית שלו, את המעברים ואת החיזוקים, ועפי"ז מובן היטב מדוע באו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע... קיבלנו מכם דרך נפלאה בעבודת ה' בכל המעברים שעוברים עלינו ושפיר אנו מרגישים נגיעה בזכות רבותינו הק', וזהו זמן ק"ש של שחרית כי ק"ש הוא קבלת עול מלכות שמים להדבק בקוב"ה ית"ש.

מובא מבעל התניא זי"ע שלכל יהודי יש נקודה פנימית אמיתית שאם יבקשו ממנו לכפור בה' ח"ו, הוא ימסור את נפשו על קידוש ה', על אף שהוא בפועל חוטא. ונשאלת השאלה כיצד זה יכול האדם לעורר את הנקודה הפנימית הזו לא רק בענינים של כפירה אלא גם בשאר המצוות והעבירות? ויש להקדים, כי בקבלת התורה 'אנכי' ולא יהיה לך' מפי הגבורה שמענום. כדי להורות לנו וכפי שמבאר הפרי הארץ זי"ע, שכל המצוות עשה קשורים וכלולים בדיבור של אנכי ה' אלוקיך, וכל המצוות לא תעשה כלולים בדיבור של לא יהיה לך. וכשאדם מקיים מצות עשה הוא מקיים גם את האנכי ה' אלוקיך וכשהוא שומר את עצמו במצוות לא תעשה הוא מקיים גם את המצוה של לא יהיה לך, וכן חלילה להיפך אם מבטל מצות עשה הוא מבטל את הדיבור של 'אנכי' ואם נכשל במצות לא תעשה הוא מבטל את הדיבור של 'לא יהיה לך'. וענין זה הוא בדווקא כדי לתת לנו השגה שאין אנו נפרדים ח"ו מהקב"ה אלא אנחנו מאוחדים איתו כל הזמן ובכל מקום שבו אנו נמצאים בין אם זה במצוות עשה ובין במצוות לא תעשה, בכל המעברים ובכל המצבים יהודי הוא דבוק בה' וה' מחיה אותו בכל המצבים הללו. ולכן כל מצוה שאדם עושה בין מצות עשה ובין מצות לא תעשה אדם צריך לדעת שיש לו קשר אמין עי"ז בהשי"ת ולכן כשעושה מצוה אומרים לו: דע לך כי כעת קיימת אף את המצוות עשה של אנכי ה"א, כדי שתדע שאתה דבוק בכל דרכיך בה', וכן אם מקיים מצות לא תעשה כל שהיא כגון לא לאכול חמץ, יידע שכעת הוא ג"כ קיים את יסוד המצוות לא תעשה שהוא לא יהיה לך אלהים אחרים...

כמו כן אם אדם חלילה עובר על מצות עשה או לא תעשה צריך לדעת שהוא מקבל כעת כרת ח"ו, כי הוא מנתק את עצמו כביכול מהקשר האמין הזה עם הבורא ב"ה, ואם אמנם הרי הקב"ה ממשיך להחיות אותו זהו מכיון שהוא כאן בעוה"ז ויש לו בחירה והקב"ה חס עליו ומצפה שישוב אליו, אך בעבירה שעשה חלילה הוא מנתק את נשמתו לעולם הנצח מהדביקות שלה בה'. וזהו כרת, כי הוא מכרית את עצמו מהחיות שלו.

על פי היסוד הזה מתבאר כי אם אדם יביא את עצמו להתבוננות שבכל דבר ודבר שעושה ובכל מעבר שעובר הרי הוא אחד עם הקב"ה שעובר עימו יחד את המעבר הזה, הרי שבזה הוא מעורר את הנקודה הפנימית שלו לקבל קשר ודביקות בהשי"ת, וההתבוננות גם מביאה אותו לחשוב כי אם יעבור את המעברים שלו מתוך עצבות ומתוך מחשבה שאין ה' עימו ח"ו, והוא סובל לבד הרי שבמחשבה זו הוא מנתק את עצמו מחיות ה' ח"ו וגורם לעצמו נזק יותר גדול. אך מנגד אם יחשוב שהקב"ה מעביר אותו ביחד את המעברים ממילא יקבל מזה תוספת חיות, בדיוק כפי שמקבל אדם שמקיים את מצות לא תעשה...

כעת שאנו נמצאים בסעודת המכונה סעודת אסתר אפשר לומר על מה דאיתא, ביקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים... ביום אחד. ביאר על כך ר' שלמה קארלינער זי"ע, מה בער להמן הרשע להשמידם ביום אחד דווקא? משום שחשש שתוכניתו לא תצא לפועל וא"כ שיהיה ליהודים יו"ט אחד בלבד ולא של כמה ימים... ולכן אנו נוהגים לעשות בכל פסח עוד סעודה נוספת בשם סעודת אסתר כדי להפריך את אותו רשע. זכורני מאבי מורי אדמו"ר וצוקללה"ה, שהיה לומד שתי גמרות המיוחדות למועדים אלו. בסעודת אסתר למד את הגמ' במגילה בלילה ההוא נדדה שנת המלך על נם ההצלה. ובשבועות היה לומד הגמ', מסכת שבת, בריך רחמנא דיהיב לן אורייתא תליתאה בירחי תליתאה ע"י תליתאי ולעם תליתאה, וזה תנ"ך בחודש השלישי הוא חודש סיון ע"י משה רבינו ע"ה שהיה שלישי לאחיו אחרי אהרן ומרים, לעם תליתאי שהם כהנים לויים וישראלים.

אומרת הגמ' בלילה ההוא נדדה שנת המלך, אמר ר' תנחום נדדה שנת מלכו של עולם. כל מקום שמוזכר במגילה מלך הכוונה היא למלך העולם. כל העולם רעד בזמן הגזירה הנוראה על השמדת היהודים. אם לא יהיו יהודים לא יתקיים העולם כידוע אם ישראל מקיימין את התורה מוטב, ואם לאו יחזור העולם לתוהו ובוהו... ר' אשר זי"ע היה נוהג תמיד לדבר על תעוזתם של מרדכי הצדיק ואסתר המלכה. ידוע כי כשביקשה אסתר המלכה שלא יאכלו ולא ישתו ג' ימים לילה ויום וכדכתיב גם אני ונערותי אצום כן... אמר לה מרדכי: הלא ימים אלו יוצאים בדיוק בליל הסדר וכיצד זה נבטל את היו"ט? אלא ידוע ש'הוצפה כלפי שמיא סגי'... ואסתר התכוונה בזה לבקש מהקב"ה בתקיפות שאם לא יהיה יהודים לא יהיה מי שיערוך ליל הסדר!!! וכן היה ר' אשר נוהג לומר, שאדם צריך לבקש מהקב"ה על כל צרכיו בצורה ברורה! והקב"ה מתרצה שמדברים עימו כך. וכן מובא בנועם אלימלך זי"ע, שלקב"ה יש הנאה מכך שהצדיקים מתוכחים עימו. וכן מביא בפרשת ויחי, שם מבאר כיצד צדיקים יש בכוחם לבטל את גזירת הקב"ה? ומבאר שהקב"ה כבר טבע זאת בבריאת העולם שיהיה גזירות והצדיקים יבטלו אותם. וכשהצדיקים מבטלים הגזירות ע"י תפילתם הרי הם מקיימים בזה גילוי רצון ה' בבריאה. וזהו ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, שידע כבר מראש שיהיה נם ויתבטל הכל, וא"כ מדוע עשה צום ושק ואפר, כי זהו רצון הבורא שהכל יהיה חלק מהתהליך, כמו אבא שמגיע הביתה ומתחבא לבנו ויש לו תענוג גדול מזה שהבן מחפש אותו, כמו כן להבדיל הקב"ה שמח

ומתרצה בזה שאנו מחפשים אותו. עוד מובא כי הצדיק כשרואה את הגזירה מרחפת, על אף שרואה גם את הישועה מכל מקום לא חפץ הוא להפסיד את ההזדמנות הזו שיש לו להתקשר לבורא כל עולמים ע"י תפילתו והתעוררות העם. וממילא מתבטלת הגזירה.

ישנה גמ' נוספת שם מובא על רבן גמליאל שהיה מכנים לביהמ"ד רק מי שהיה תוכו כברו, וידוע המעשה מהלל שלא היה לו כסף לשלם לשומר ועלה לעלית הגג וכמעט שקפא למות ר"ל, אך כיון שהיה תוכו כברו הצליח לשמוע את דברי התורה. לאחר מכן העבירו את רבן גמליאל ור' יהושע נכנס תחתיו ופתח את ביהמ"ד לכל מאן דבעי. מספרת הגמ' כי באותו היום נתוספו לביהמ"ד כארבע מאות ספסלים... וחלשה דעתו של רבן גמליאל. ע"כ לשון הגמ'. ומקשים מדוע חלשה דעתו הלא ממה נפשך אם סבר שטוב עשה כך צריך אמנם להיות? ומבארים כי התחדש לו חידוש במעשה שעשה ר' יהושע, כי הוא סבר שמי שאין תוכו כברו אינו ראוי לישיב ולשוע הדברים, אולם ר' יהושע חידש לו, כי מי שנמצא מחוץ לביהמ"ד אמנם יתכן שאין תוכו כברו, אך מי שכבר נכנס לתוכי ביהמ"ד חייב להיות שכבר נהיה תוכו כברו מחמת התורה שמעדנת אותו! ולכן חלשה דעתו.

אנו נמצאים כעת בימים לא פשוטים שרוצים להחליש את כח התורה, אולם גם בימי מרדכי כן היה שביקש המן להשמיד, אך לא התחיל מיד עם זה, אלא רק ביקש, תחילה היו רק צריכים להשתחוות לו, ולאחר מכן כבר רקם את כל התכנית, וכפי שידוע הפירוש הנפלא שאומרים מדוע כתיב ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה בלשון עתיד, היה לומר ומרדכי לא כרע ולא השתחוה? אולם היה ידוע בשושן כי שר אינו צריך להשתחוות לשר אחר אלא רק פשוטי העם, אך מרדכי אמר בלשון עתיד כי גם אם יורידוהו מדרגת שר ג"כ לא יכרע ולא ישתחוה לו. משום שמרדכי ראה ברוח קודשו את כל התכנית, ולכן הוא היה היחידי שלא השתתף בסעודה ולא השתחוה. 'איש יהודי היה בשושן' – 'איש יחידי'... וזהו כח שנותנים משמים למנהיגי העדה לראות את כל הענין. כמו כן היום שרוצים רק שחלק יתגייסו ורק שילמדו מעט לימודים זרים, אך התכנית ידועה מראש שכוונתם להחליש ולבטל לגמרי את כח התורה.

מנגד מידה טובה מרובה ממידת פורענות, שאם יהודי רק חושב ומבקש להיות אחד עם הרבש"ע, הקב"ה עוזר לו שהוא וזרעו וזרעו יוכלו לעבוד את ה'. וזה מה שכתוב "כי בחוזק יד הוציאנו ה' ממצרים", מדוע כ' בחוזק יד, וכי לא יכל הקב"ה להוציא אותנו בקלות יותר? אלא שהקב"ה בכוונה תחילה הוריד אותנו במצרים לתוך מ"ט שערי טומאה כדי לתת לנו את ההשגה שכשם שממקום כזה נמוך הוא הוציא אותנו, כן כל יהודי בכל מקום שנמצא ואפי' הנמוך ביותר יכול לקבל כוחות לצאת ולחזור אליו יתברך. ושה' יעזור שנזכה כל אחד לגאולה השלימה הפרטית והכללית.

"לשב ייחוד"

"וספרתם לכם ממחרת השבת".

מובא בספר החינוך משרשי מצות ספירת העומר, שהיא הכנה אחת גדולה לקבלת התורה בחג השבועות הבעל"ט, וכשמברכים שהחיינו בשבועות מכוונים אף על הספירה. הצדוקים טעו לומר שכונת התורה ממחרת השבת היא על יום ראשון בשבוע מיד אחרי החג, אך כבר נכתב רבות בספרים שפסח אינו דומה לשאר המועדים, משום שביו"ט של פסח ישנה איתערותא דלעילא ממש כמו בשבת קודש, משא"כ שאר המועדים. ולכן קוראת התורה לפסח גם בשם שבת מכיון שהם אמנם באותה בחינה.

פרי הארץ בא לבאר לנו את ענין הספירה בדרכו שלו. בימי הספירה נוהגים אנו לומר "לטהרינו מקליפותינו ומטומאותינו" וכו', מה זה טומאה? הטומאה והקליפה היא בעצם הישות של האדם.

מספרים כשברא הקב"ה את העולם ברא אף את מלאך המות. שלט המלאך בעולם ועשה את תפקידו. עד שהגיע אברהם אבינו והזהיר את כולם מפניו. חזר המלאך לבורא עולם ואמר: נגמר תפקידי בעולם. אמר לו ה', נשנה את שמך לשמן. וכך המשיך בתפקידו עד שנולד משה רבינו והזהיר את כולם מפניו. חזר וקבל לפני ה'. אמר לו ה', מהיום יהיה שמך יצר הרע. וכך המשיך עד שהגיע הבעש"ט הק' והזהיר את כולם מפניו... והחליפו שמו לנפש הבהמית. וכשהגיע הבעל התניא וחשף שוב את פרצופו האמיתי של מלאך המות, החליף הקב"ה את שמו ליש'. וכך עד היום הזה ועד ביאת גוא"צ נקרא שמו יש'.

משל זה אינו אלא המציאות איתה אנו חיים יום יום. מלחמת הישות התמידית של האדם לא פוסקת לרגע. וזוהי שיטת הפרה"א זי"ע שכל זמן שאדם מבטל את ישותו לנגד רצון ה', והוא חי בבחינת אין כלפי הנהגת ה', אזי שם יתפרדו כל פועלי און ואין לקליפה שום שליטה עליו. משום שכשאדם נמצא בבחינת יש' אז חל עליו החוק שקבע ה' בבריאה כנאמר, "זה לעומת זה עשה האלוקים", אך כשמכניע עצמו ומתעלה עי"ז לבחי' אין, אז הוא מעל הטבע וממילא ההנהגה היא שונה ומשתנה לרמה של עולם שכולו טוב.

בביאור הדברים: הדבר שמביא את האדם להתנהגות של יש או אין זהו המחשבה שלו. מובא במסכת פסחים, שניים שצלו פסחיהם אחד אוכל ומכוין לשם קרבן פסח ואחד אוכל ומכוין לשם הנאת גופו תאות אכילת בשר נטו, עליהם הכתוב אומר "צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם". למעשה, שניהם עושים את אותה פעולה, אך המחשבה לוקחת כל אחד מהם בקיצוניות למחוזות אחרים לגמרי.

בעת נראה אי"ה בפרה"א מהי הדרך להגיע למחשבה נכונה ובזמן הנכון. ודרך עבודה זו מתבטאת בשני שלבים: א. לדעת ולהבין שאין דבר בעולם שיש חיות עצמית משלו, זולת חיות השי"ת שרק היא מחיה את הבריאה לפרטיה. ההשגה הזו שהקב"ה הוא זה שמנהל את מהלך חיינו היא שלב הכניסה לעבודת ה', כפי שאומר בעל ההגדה מתחילה עובדי ע"ז... ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו, לא נאמר לעובדו אלא לעבודתו, לומר שהעבודה היא ג"כ של הקב"ה, ואצלינו הכל מתנת חנם. ואנו בוחרים האם להכיר שזה ממנו או ליחס את העבודה לעצמינו. ב. אך לא בשביל זה בלבד הוציאנו ה' ממצרים, משום שכל אחד בעולם יכול להגיע להשגה הזו לבדו ע"י קצת מחשבה, שיש כח עליון שמחיה את הבריאה, כדכתיב "מבשרי אחזה אלו-ק", מעבר לטבע ה'פשוט' לכאורה שאנו רואים. רק העבודה האמיתית היא לאחר שהאדם משיג את חיות ה' לבטל את ההשגה הזו, ולדעת שגם מה שאנו מבינים ויש לנו בהירות כמה שעובר עלינו, גם זה הסתר בתוך הסתר לסיבה יותר עמוקה שקבע השי"ת. **האמונה היא התבטלות מוחלטת לרצון ה', דווקא בהעדר ההשגה על מה ולמה.**

"וספרתם לכם ממחרת השבת, הענין ידוע למאמינים... שבכל דבר גשמי ודיבורים ומחשבות ומדות ורצונות אשר הכל מיד ה' השוכן בתוכם ממש ובלתו אין שום חומר וצורה טעם וריח וכולם פגרים מתים בלתי נמצאים כלל בלא היותו"...

מבואר בספרים שישנם ב' חלקים בחיות ה' המחיים את הבריאה. האחד מכונה בשם ממלא כל עלמין, הוא השוכן בתוך החפץ הגשמי ונותן לו חיות. והשני הוא הסובב כל עלמין, מכיון שחיות זכה כ"כ הוא שאינו יכול לצמצם עצמו להאיר בתוך החפץ הגשמי כי מחמת הוזה האור הזה יתבטל החפץ הגשמי לגמרי ולא יהיה ניכר, ולכן מאירה החיות הזו סביב החפץ. יוצא א"כ שיש ב' רמות של החיות האלוקית הזו. האחת מבפנים והשניה מבחוץ. כשהאדם מחפש ומסכים לשמוע ולראות את הרבש"ע דרך הבריאה הוא יכול לתקשר אפי' דרך הדומם והצומח. כי זהו בעצם תפקיד האדם כפי שנראה בהמשך, להעלות את הבריאה ע"י ההתקשרות הזו.

"והנה צמצום החיות הקודש שבתוך כל מתגשמים נקרא גלות השכינה, כי הצמצום הוא גלות להשוכן בתוכם, ולהיות קודש ישראל עלה במחשבה תחילה והכל נברא בשבילם הרי שהכל מתנהג על ידם ויש לאל ידם להעלות השכינה מעלה מעלה או להורידה ח"ו מטה מטה ע"י עסקיהם שכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם אפילו בתוך הקליפות"...

הממלא כל עלמין שביארנו לעיל נמצא תמיד בגלות, מכיון שהישות הגשמית סותרת למציאות הרוחנית. ולכן תפקיד האדם בעולם הוא לגלות ולהוציא את השכינה הזו מגלותה. [ידוע המעשה אצל הבעש"ט הק', שפעם הגיע אחד מנכדיו בוכה. ושאלו מדוע? אמר לו ששיחקו במשחק מחבואים והוא מתחבא כבר הרבה זמן ואף אחד אינו מחפש אחריו... התחיל הבעש"ט בעצמו לבכות ואמר: אף הקב"ה מסתתר כבר אלפי שנים ואף אחד אינו מחפש אחריו!] ולמשל, אם בכל דבר גשמי ישנה חיות המחיה אותה, וחיות זו היא בגלות, ממציא הקב"ה סיבה לאדם להתקשר עם אותו דבר גשמי, בין אם זה בחשק גדול של האדם לאכול או לכל דבר אחר, ובין אם זה בניסיון של כעס וכדומה, הכל לפי המידה והזמן והמקום... יש לאדם כעת תפקיד להוציא את השכינה מגלותה. כיצד? ע"י שבוהן את הדבר הזה ולא נכנע לטבע ולגשמיות, כי אם יכעס על האדם שמכעיסו הרי שלא מאמין שהקב"ה נמצא שם ומחיה את אותו הכעס, אלא מתנהג כאילו זה ישות נפרדת שצריך להסתדר ולהעמיד אותה על מקומה... אך אם יודע שיש חיות ה' בדבר זה, יתגבר על עצמו ויבקש מה' רחמים שלא לגשם את זה יותר ממה שזה עכשיו, כי כשכועס ולא מתגבר הרי הוא מכניס ומצמצם את השכינה למקום עוד יותר נמוך וגשמי וממילא הגלות הרבה יותר גדולה אז, ומה הועיל. אבל כשמחיה את השכינה הזו בהתגברותו, הרי שמקשר את החיות הזו ומחזירה לשורשה. "וזהו חיות הקליפות ר"ל כשנמשך אחד מישראל אליהם הרי השכינה שממשיך עמו מחיה הקליפות והמותרות... והוא הנקרא בשם כתם וטומאה השורה על האדם הממשיך בזה"

אם אדם לא רוצה לשמוע שהשי"ת מחיה את הניסיון הזה שהוא נמצא בו כעת עליו אמרו חז"ל "אין אני והוא יכולין לדור" מכיון שהוא נותן כביכול לישות שלו לשלוט, ואע"פ שגם שם הקב"ה מחיה אותו בצמצום גדול, אך כבר ביארנו שהכל הולך אחר המחשבה ומכיון שהאדם הזה בוחר לא לגלות את ה' אלא לחיות בכפירה הרי שהחיות הזו שנועדה בשביל להחיות אותו בעולם הנצחי, מחיה הוא עצמו איתה את הקליפות ומטמא את עצמו ה"י ואף יוצר מסך המבדיל בינו ובין הקדושה שמסתיר ממנו לראות את האמת. ובהמשך יתבאר בעז"ה מה העצה לזה...

"כידוע שאין שום ריקות בעולם כי אם מקבל טומאה או טהרה וקדושה".

החפץ חיים ממשיל את העולם הזה לסולם, וכולנו יודעים שבסולם משתמשים או לרדת או לעלות אך אף אחד לא עומד סתם על סולם. כמו"כ מבאר לנו הפרה"א בעולם הזה האדם יכול להמשיך ע"ע, או טומאה או טהרה. ואין מצב ביניים. אם אדם חושב להתעייף בעבודת ה' חלילה יידע שזה על השבון ההתקדמות שלו.

"ולכן כשיצאו ישראל ממצרים שהוא עומק הקליפות בכדי לקבל התורה, בינת נבונים תסתתר עד אחר ספירת ימי טהרתם מדרגא לדרגא המשים יום שהם שערי בינה ותשובה לשוב מדרגם הראשון ולזכך חמרם, ובלתי זה לא היו יכולים לקבל הבינה והחכמה שהוא התורה".

לאחר שהאדם פוגם ומחיה את הקלי' הרי יוצר מסך המבדיל כפי שביארנו, ולכן חייב לפני כניסתו חזרה לקדושה לעבור תהליך של הורדת המסך המבדיל הזה. חמישים שערי בינה הם ההתבוננות שהאדם מתחיל לתת בדברים שעוברים עליו. במקום שהחומר ימשוך את האדם כלפי מטה כפי שהיה עד עכשיו יכול הוא למשוך את החומר למעלה כפי רצון הבורא. אך בלי המעבר הזה אי אפשר להגיע לשערי הקדושה מחמת המסך המבדיל. ולהתנהגות זו מכנה הפרה"א בשם 'חכמה תתאה', שאדם מכנים את החכמה שלו לגלות בכל דבר את חיות ה' ולהכיר שה' נמצא איתו בכל מקום ובכל מצב.

"ואם האדם עוסק בכל ענינו בדביקות השכינה... הוא הנקרא ייחוד קוב"ה ושכינתיה ועסק בזה הוא בירור יותר מן הקליפות שאפשר להגיע לקבלת התורה".

לפי מה שביארנו לעיל שיש אור מקיף המכונה סובב כל עלמין, ואור פנימי המכונה ממלא כל עלמין, יובן בס"ד שאם אדם מגלה כל דבר בבחינה הפנימית שלו ע"י מחשבה שה' מחיה זאת, ומתגבר על הטבע הגשמי שמורה לו לעשות ההיפך, הרי שגילה את האור הפנימי וממנה נמשך לאור המקיף וגורם לייחוד קוב"ה שהוא המקיף האין סוף ב"ה ושכינתיה – השוכן בתוכם הוא הפנימי. ועי"כ משיל ממנו את המסך המבדיל וזוכה לקבלת התורה.

בס"ד

Selections from the Spinka Rebbe, Shlita, of Bnai Brak

[Shiur in *Sfas Emes*]

The True Seder: Nature or Miracle?

There was a well-known debate at the time of the Maharal. The philosophers claimed that all the world is directed by nature, and even the miracles that are done outside of the way of nature were already established at the time of Creation and they are an integral part of the order of the world. And they say that HaKadosh Boruch Hu doesn't change the order of nature at all. The Maharal answers them that just like there is a special *seder* and management to the world that was created by nature, there is a special *seder* and management that is not run by the laws of nature but that runs according to that which is above nature. We will further explain their disagreement:

The *Sfas Emes* in his discussion of the Maharal also explains it differently than the philosophers, who say that nature is the *seder* of the world. They say that when a miracle occurs it is not within that *seder*. He says that on the contrary, the truest *seder* is the special supervision that is outside of nature. It chains down from *Ayn Sof*, א"ב, and we have no grasp of that at all. That is the *seder*.

HaKadosh Boruch Hu changed from His Supervision that is something beyond our grasp, and created here a world that seems to be of natural management, so to speak, in order to enable us to grasp some concept of a Creator and a Creation. But the truth is that all of nature is not the real *seder*, because the real *seder* is the light of Hashem.

The *Beis Aharon* talks about how we refer to the night of Pesach as "Layl HaSeder," and asks about that: *Layl HaSeder* was the pinnacle of the miracles that were performed for the Jewish people ("I myself took you out, and not a *malach*.") If so, then it needs to be the opposite of the regular order of things (and not a "*seder*.") He answers that on the contrary, on the night of Pesach the truest *seder* is revealed, which is the management of Hashem Yisborach through an order which is above nature. It's all dependent on how the person looks upon it.

Whoever lives above nature and from there he looks towards and awaits HaKadosh Boruch Hu, then from *Shamyim* they lead him in a way that is above the way of nature. The one who lives according to the way of nature, where he needs to understand everything and everything needs to go in the fixed ways, is going not in the way of the Creation and he can very easily spoil things through not looking with the eyes of his intelligence, which would give him to discover the wondrous supervision of HaKadosh Boruch Hu in his life.

We need to search out in everything the true *seder* through which HaKadosh Boruch Hu leads us in a way that is precisely the opposite of our understanding. Then a person can participate in a life that is above nature. HaKadosh Boruch Hu then opens for him, in all his difficulties, the way of *emunah*. He sees, specifically in his difficult situations, how HaKadosh Boruch Hu leads him with compassion, and is concerned with all his needs.

This is explained in the *Sfas Emes* in Parshas Lech Lecha, where Hashem commands Avraham Avinu to travel: "Go out from your land." But it doesn't say to where he should go. HaKadosh Boruch Hu doesn't reveal that to him. Why? The *Sfas Emes* explains that Eretz Yisroel is above nature, "A land where the Eyes of Hashem are on it from the beginning of the year to the end of the year." That is not the same as the other lands, where it is possible to statistically predict how things will unfold. Eretz Yisroel is managed and supervised in a distinctive manner by Hashem Yisborach.

In order to receive the holiness of the land in this special way a person needs to nullify himself to the way the Land is directed by the Will of Hashem Yisborach in the way that is above nature, and to let go of his own understandings. Everything that a person then grasps enables him to digest and process this unique type of supervision. He nullifies his own understandings in *emunah*, knowing that there is a more elevated way than that which he understands.

Therefore HaKadosh Boruch Hu didn't reveal to Avraham Avinu א"ב, where he was going in order that from the very beginning he would live like this. Only then would he merit to the wondrous

ways of that which is above nature, the holiness of Eretz Yisroel. His traveling in this manner of self-sacrifice made it possible for the future generations to contain the holiness of Eretz Yisroel in the way we explained.

There is a letter from the *Pri HaAretz* ו"ו, that is called "Concerns About Parnossa." (*למנוח* *הפירוטא*): **"It is known that the main part of a person is the *machshova* (thought). In the place where a person's *machshovas* fall, there is the person."** Everything goes after the *machshova*. The Baal Shem Tov HaKodesh brings a parable of two people. One prays, but all the time he is planning what he will do in his work that is after the praying. What happens is that he wasn't at all in the prayers, but rather, was in his work, or on the way to it.

In contrast, there is a person who is under pressure from the things he is compelled to be involved with that come up before he prays, but all the time he is thinking, "when will I already be free of this and able to pray?" This person is all the time in tefilla.

To clarify this, it was asked why it is that a dead person floats on the water, and a living person sinks. The answer given was that a dead person has no *machshovas*, no thoughts. Therefore, there is nothing which motivates him. But a living person is always thinking, and therefore he sinks (in thoughts)...

Therefore, a person needs to make use of his *machshovas* only in a positive direction. This is as it is said in Chabad: **"Think good and it will be good."** Reb Asher Freund, ו"ו once explained that the reason why a person has pains and fears and similar things, is only because of his own thoughts...That's what is written in the *Pri HaAretz*, that **"Where a person's thoughts are, that's where he is, and from there he draws his life-force!!!"**

But now it is necessary to for us to emphasize the point of *hishtadlus* (efforts). It would seem, if everything is dependent on thoughts, that it should be enough for a person to think of his *parnossa* and not do anything, and from there his *parnossa* will come to him from above nature...

The *Pri HaAretz* continues: **"It is written 'commit your ways to Hashem and He will perform.'"** והוא יעשה. The *inyan* is that a person shouldn't rely on the apparent cause, as Chazal say that riches don't come from the craft. The cause is only the passageway for the brocha to come on the action. But a person doesn't need to put all his thoughts into working out the details of that thing that he is doing. And that is what it means by "He will perform." He, *Yisborach*, will bring from potential to actuality, according to what the person asks for. Being very involved in the back and forth of the details awakens *din*, judgment, whereas working in the framework of the general principles is called *rachamim*, compassion. And everything goes after the thought.

The *Pri HaAretz* brings a major *yesod*, (foundation) which is applicable to every area of life. Since a person exists in this world of action, he needs to make some actual *hishtadlus* for everything he is facing. He has to make his efforts, but it is not guaranteed that it is from those efforts he will achieve his *parnossa* or his healing, unless he trusts that Hashem's Guidance will bring him to the right place.

That is to say that his *doing* is separate from his success and rescue. It's precisely the one who is all the time thinking that his *yeshua*, his rescue, will come in a certain specific way, who reduces his chances for success in the area that he needs it in. In contrast to that, there is one who walks in the way of the general principles, that is to say that he makes the *hishtadlus* that is given to him to do, but he trusts in Hashem that He will bring him to the place that he needs to be. Then he opens for himself new ways of *shefa*, abundance. He senses HaKadosh Boruch Hu showing him the elevated way in which things are directed.

The *Pri HaAretz* writes in a letter that for a number of years Chasidim wrote him from overseas about their difficulties with *parnossa*, etc. He talked about the great pain he felt from this. And in a year when they didn't write him at all about *parnossa*, he knew that at that time their *parnossa* was assured because they had given an opening for abundance, and not necessarily because were working so hard. Their efforts were one thing and their *parnossa* was another.

The *Sfas Emes* continues and explains that **"...the seder of the Creation is given over to the Bnai Yisroel through the power of the Torah."** The world was created with ten sayings. These were the way of the *seder* of the world that is above nature, as we said here at the beginning that the true *seder* is above nature. The Ten Commandments that we received are in the way of nature in order that the Jewish people will fulfill the Torah in every situation in such a way that they come to live according to the *seder* that is above nature. Through this, they will be elevated and draw all of the Creation to the original way things were directed.

"Tishrei and Rosh Hoshana are for all the Creation. But the unique seder for the Jewish people is in Nisan. For nature is concealed in a way that's not of the true seder...And the Bnai Yisroel can find the opening to make order according to what HaKadosh Boruch Hu wanted at the Creation of the Heavens and the earth."

The *Gemara* brings the discussion of whether the world was created in Tishri or Nisan. The *Sfas Emes* says that Rosh Hoshana is always in Tishri, but the opinion that it was in Nisan is talking about it in terms of the purpose of the world. In Nisan the special *seder* is given to the Jewish people, enabling them to reveal the internal management of the world, as when it was revealed to them upon leaving Egypt in the month of Nisan.

The *Sfas Emes* concludes by saying that also Shabbos is not run according to the regular *seder*. Therefore the manna did not come down on Shabbos. The manna was *parnossa within* nature. But Shabbos is above nature.

All this was given to us so that we would act in this world of action, while living according to the true *seder* that is above nature. **מעל לדרך הטבע**

—translated by yaakov branfman

